

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

«ՄՈՒՐՃ»

Մեր քաղաքի լաւաջաղէմ, վերածնուած ամսագիր «Մուր-ճը» իւր վերջին համարում փոխանակ մեզ պարզելու իրան ուղղած պատասխանի մէջ աչն կէտը, թէ Մալր Մաշտոցի փոխա-րէն ինքը ուրիշ ինչ նոր մատեաններ է առաջարկում, որոն-ցով իւր կարծիքով առաւել պաշտառանալ Հայ եկեղեցին և շարունակէ իւր հաղարաւոր տարիների դոլութիւնը, «խօսքը կառւրն է գցում» և դարձեալ կրկնում է «տէրտէրական, կղերական» խօսքերը, որոնցից «տէրտէրական» մենք անմիտ ենք համարում աչն պատճառով, որ զրականութեան մէջ ալդ տեսակ բառ (տէրմին) ուղղութիւն որոշելու համար չէ ըն-դունուած. «Մուրճ» ամսագիրն է ստեղծում, որ մեզ համար ա-մենակին վիրաւորական չէ: Մենք քահանայ ենք, մեր ամսա-գիրն էլ կարող է արդիւնք լինել մեր կոչման ուղղութեան. ինչպէս որ «Մուրճն» էլ իւր խմբագիրների պաշտօնի ուղղու-թիւնը կարող է ներկայացնել. օրինակ. «Մուրճի» ղեկավար-ներ պ. Լևոն Սարգսեանը նախկին ուսուցիչ է և պ. Լէօն էլ նախկին տեղեկագրաֆիստ. արդ ինչ կլինէր, եթէ մենք ևս «Մուր-ճը» անուանէինք վարժապետա-տեղեկագրաֆիստական», որ նոյն-քան անմիտ կլինէր իբրեւ ուղղութիւն որոշող տէրմին, որչափ և գրական ուղղութեանը չլատկացրած «տէրտէրական» բառը: Գալով աչն բանին թէ մենք «Լուսալոսում» տպում ենք արնպի-սի լօղուածներ ևս, որոնք մեր եկեղեցու կամ տոհմալին ալ հաստատութեան անդրդուելի սկզբունքներին են վերաբերում, կարծում ենք, որ ամեն մի հալ հրատարակութեան համար ինչ ուղղութեան էլ նա պատկանէր, սուրբ պարտականութիւն պիտի համարուի արդպիսի լօղուածների տպելը, եթէ միայն տառերով չէ նա հալ թերթ:

Յառաջագէմ ամսագիրը բարեհաճում է ասել, որ մենք իրաւունք ունինք տպել լօղուածներ ամէն տեսակ կրօնական մատեանների մասին. շնորհակալ ենք ալ թուլտուլթեան համար: Սակաւն դորանով «Մուրճը» չէ պարզում ալն կէտը, թէ նա ի՞նչ մատեաններ է կարեւոր համարում մեր եկեղեցու գոլութեան համար և արդեօք ի՞նչ է առաջարկում դոցա փոխարէն: Թող հանգիստ մնայ «Մուրճը», ոչ «տէրտէրական», ոչ «կղերական» և ոչ ալլ այսպիսի գեղեցիկ ածականներ մեզ չեն կարող վրդովել, ինչպէս և մեզ չէ վրդովում քամելիօն «Բազմավէպը» նորերս փոխ առած կարմիր ներկը. մի գոլն, որ անհամաբըլարականի ձախին անմիջապէս սևանում է:

ՓԱՐԻՋԻ ՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼ

Ստացանք Փարիզում հրատարակուող հողագործական «Գութան» հայերէն ամսագրի վերջին թ.՝ 9 համարը (բ. տարի) որ երկար ընդմիջումից լետով ալս օրերս վերսկսուել է հրատարակուիլ: Այս առթիւ անկարող ենք չնկատել ալն բնորոշ երևոյթը, որ կարծես պատմական ճակատագրական լատկանիչ է դառել հայերիս համար: Փարիզում, ուր ոչ աւելի քան 250 հալ ընտանիք կալ, բազմաթիւ հայերէն լրագիրներ և ամսագիրներ են երևում գրական հորիզոնի վերալ և ասուպի նման աներևութանում կամ ժամանակաւորապէս դադարում և նորից վերակենդանում: միևնոյն ժամանակ անհաշտ բանակուիւ մղելով միմեանց դէմ թէ իրանց թերթերում և թէ մանաւանդ առանձին գրքովկներով: Մենք ստացել ենք մի շարք ալղ տեսակ բքօշիւրներ, որոնց բովանդակութիւնը շատ հեռու լինելով գրականութիւնից՝ հալկական խալտաւակութեանց նմոշներ են միալն: Փոխանակ որ երիտասարդ կարող ուժերը Ֆրանսիալի լուսաւոր կեդրոնում գտնուելով առիթ ունենան գլխութեան աղբիւրից լագեցնել իրանց ծարաւ և մեղ էլ մասնակից անեն ալղ նուիրական ջրին, միմեանց միսն ուտելով և իրար խալտաւակելով՝ առակ նշաւակի են դառնում օտարների աշքում և դժբաղդաբար առիթ են տալիս աննպաստ դաղափար կաղմել հալ շինտելիգէնցիալիչ մասին, որին հրապարակագիրներից մէկը իրաւացի կերպով Վիինտել-

լեացին» (Ventillation) անուանեց: Բայց ճշգրիտ գեղեցիկ բան
կլինէր, եթէ փարիզում զտնուած հալ երկտասարդութիւնը
միացեալ ոլմերով զբաղուէր և ակնպիսի մի արդիւնք ցոյց
տար, որ արժանի լինէր ասն երկրի անուան ու փառքին,
ուր զտնուելու բաղդն ունին:

ԹԻՖԼԻՍԻ ՄԱՄՈՒԼ

Լսում ենք, որ հալերէն «Մուրճ» ամսագիրը իւր նոր
խմբագիր-հրատարակիչ Կ. Կրասիլնիկեանը վաճառել է իւր
գլխաւոր աշխատակից պ. Լևն Սարգսեանին և մոսկուսա-
բնակ պ. Ա. Պօզոսեանին, որ մի ժամանակ 10 հազար ռուբ-
լի էր նուիրել Հայոց Հրատարակչական ընկերութեան հալե-
րէն գրքեր տպելու և որ ընկերութեան փակման պատճառով
լեռ է ստացել:

Հաստատ աղբիւրից իմանում ենք, որ ճարտարագետ պ-
Նիկողայոս Գրիգորեանը մասնակցում է «Նոր-Ռար»-ի հրատա-
րակութեան և թերթը արդէն լոյս է տեսնում կանոնաւոր
կերպով:

Թիֆլիսում հրատարակուող «Տելեֆօն» ամենօրեալ ռու-
սերէն լրագրի հրատարակութիւնը տպագրական գործոց զը-
խաւոր վարչութեան կարգադրութեամբ անցաւ ճարտ. պ. Ն.
Գրիգորեանի ձեռքը:

Լրագիրները հաղորդում են, որ «Արգանատո ռուսերէն օրա-
թերթի իրաւունքը ձեռք է բերել պ. Ռուբէն Յովհաննիսեանը:
«Կապկաղսկի վեստնիկ» ամսագիրը խմբագիր-հրատարա-
կիչ պ. Բ. Ղորղանեանից գնել է երկտասարդ պ. Գ. Մէլք
Ղարազեօզեանը, որ լալտնի է իւր լօղուածներով հալ և
ռուս թերթերում: